

Metod Di Batista, Marjan Juvan in ostali veterani VETERANI NA ČLANSKEM VRHU V LETU 2019

Uvod

Tudi v letu 2019 smo veterani, že četrto leto zapored, aktivno delovali na članskem vrhu.

Vse skupaj je bilo 41 delovnih akcij in sicer:

- 16 akcij v Mardi in
- 25 akcij v Radoščo.

»Letovišcar« Ičo, 7. 10. 2019. Foto: Žan Kanoni

Poleg tega je bilo še nekaj delovnih akcij (drva, urejanje zavetišča, rekognosciranje) in tudi nekaj praznovanj rojstnih dni, 1. maja ter seveda veteranska.

V jamah je delovalo od dva do pet članov. Vseh sodelujočih pa je bilo do osem članov.

Omeniti je potrebno tudi vlečne ekipe dveh do treh članov, ki so vlačile izkopani material iz jame.

Nenazadnje pa je bila zelo pomembna zunanja ekipa, ki je z vsem možnim

udobjem vedno servisirala delo v jami. Zunanje aktivnosti so zajemale: dežurstvo na telefonu, intervencije ob morebitnih težavah z opremo v jami, dostava materialov v jamo (podporni les), urejanje zavetišča, brušenje nožev, vzdrževanje roštilja, kurjenje peči v zavetišču pozimi, sekanje drv itd.

Stalno ali občasno se je akcij, praznovanj in dogodkov v članski vasi udeleževalo 30 veteranov in ostalih članov. V to ni všteta udeležba na veteranski.

Na akcijah se je praviloma zbralo pet do deset veteranov in ostalih članov.

Protokol je bil vedno enak in sicer:

- vabilo po mailu nekaj dni pred akcijo
- jutranja kava in zbor v Najlepši hiši
- zajtrk, malica in razkuževanje grla v zavetišču
- dostava opreme do jame
- delo v jami
- pospravljanje opreme iz jame
- krepka malica ali kosilo v članski vasi ob obveznem pivu
- analiza dneva ob kavi v Najlepši hiši
- še isti dan ali naslednji priprava po-

ročila, ki je posredovano po mailu in je tudi na listi DZRJL

Posebno priznanje gre županu članskega vrha Žanu. Tudi v letošnjem letu je zelo skrbno vzdrževal in dograjeval zavetišče ter okolico v članski vasi. Kompletno je obnovljena kuhinja! Opremo, ki je bila dostikrat zelo umazana, je vedno očistil za naslednjo akcijo in jo servisiral. Zelo smo cenili njegovo skrb, da smo v mrazu že zjutraj prišli v toplo zavetišče, za kar je poskrbel že uro pred našim zborom v Najlepši.

V letu 2019 smo imeli tudi večji incident, saj so nam neznanci odtujili (prasice tatinske!) zelo pomemben in drag kos opreme. S prostovoljnimi prispevki smo zadevo sanirali.

Tudi za ostale stroške, kot je oprema, materiali, vzdrževalna dela smo imeli več nabirk, s katerimi smo pokrivali nabavo potrošnega materiala!

Kljub temu, da se še v nobeni jami ni odprlo, lahko ocenimo, da smo imeli veterani uspešno leto, polno veselja, smeha, dobre volje, pa tudi trdega dela v jamah in v članski vasi!

Mardi

Mare je v letu 2018 odkril dihalnik, iz katerega je pozimi pihal zelo topel zrak – okoli 9 °C.

Dihalnik je imel zelo majhen vhod, morda 10 cm ali manj. Vhod smo razširili na veteranske dimenzije in prišli v notranjost jame.

Najprej smo, ob pomoči kopanja, prodrli v manjši in na koncu zelo lepo zasigan rov, ki pa se je zaključil zasut z glino. V rovu je veliko karfiol.

Kmalu na začetku tega rova pa smo odkrili stransko špranjo, iz katere je pihalo, in smo jo hitro razširili. S širjenjem v nadaljevanju smo prišli v manjše

Mardi, 22. 2. 2019. Foto: Mare Vogrič

brezence, ki pa se je na dnu zopet zožalo. Tam smo bili prvič po dolgem času polni pričakovanj, saj se je v nadaljevanju videla v špranjah črnina!

Po prekopenju ožine v naslednje brezno, ki je imelo dimenzije in obliko za prosto plezanje, smo prodrli naprej. Proti dnu se je zadeva cepila.

V enem delu smo s prostim plezanjem prišli do dna, kjer nismo našli nadaljevanja. V drugem delu pa smo morali zopet širiti ožine. Tudi tam se je zadeva zaključila.

Zadnji ogled je bil poleti. Na dnu nismo zasledili prepaha. Zato smo sklenili, da počakamo na zimo in morda v hladnem vremenu najdemo prepah in nadaljevanje.

Radošca

V Radošci smo imeli do konca leta 2019 že 130 akcij! Celo leto smo se ukvarjali z izdelavo obvoza okoli podora, ki nas je že dolgo nazaj ustavil. Prodiramo med podorom in skalno steno. Material je v glavnem mešanica sige, blata in večjih skal. Zaenkrat gremo navzdol in sledimo odtoku vode.

Ob močnem deževju nastane v jami potoček, poleg tega pa je tudi strop na veliko mestih pravo rešeto, tako da so take akcije zelo mokre.

Nad podorom je v jami skoraj vedno čuti soliden prepah. Tudi na čelu se včasih ob obilo fantazije čuti pihanje!?

Delo poteka po ustaljenem ritualu in sicer:

- Izkop materiala in transport na deponijo, ki je okoli 15 m nad deloviščem. Deponija sprejme material iz dveh akcij.
- Zato je po dveh akcijah nujna večja zasedba notranje in zunanje ekipe, tako da se izvleče 50 pa tudi več veder materiala iz jame.
- Imamo tudi pomožno deponijo, ki je okoli 10 m nad deloviščem in prejme do 10 veder materiala.
- Na čelu sta praviloma dva veterana, od katerih eden transportira material do naslednje dvojice, ki ga odnese na deponijo.
- Na akciji se povprečno izkoplje 20 do 25 veder materiala.

Praznovanje v članski vasi 10. 7. 2019. Foto: Ičo Košir

Napravil smo že več meritev in prenosov lege jame na teren. Ugotavljamo, da smo v pravi smeri, in sicer proti Kališki cesti, nekako v smeri med 300° in 330°. Kot kaže, smo že pod steno v udornici Radošci!?

Naše cilje in ambicije smo zelo zmanjšali. Sedaj si želimo predvsem večje naravne razširitve (sobice), tako da bi lahko ustvarili notranjo deponijo, da ne bi bilo potrebno transportirati vsega materiala na površje!

Radošca ima pozimi temperaturo nad 7 °C. kar je nekoliko manj kot v bližnji Najdeni jami.

Zaključek

Velikokrat ugotavljamo, da nas Putik resno preizkuša pri iskanju novega dostopa do Unice. Kar nekajkrat smo bili že zelo razočarani, ko smo pričakovali odločilen preboj nekam ...

Kljub temu želja in entuziazem ne slabita. Vsak teden smo znova veseli in

srečni, da se srečamo najprej v Najlepši, nato v članski vasi in nazadnje v jami. Nikoli ni dolgčas in vedno imamo teme, ki razživijo zanimive debate.

Zato upamo, da bo slej kot prej naš trud poplačan, če ne drugače vsaj z manjšo deponijo!?

In še dodatek:

Zakaj?

Metodovo poročilo je statistično skoraj popolno. Povzel in predstavil je vse, kar je potrebno vedeti za pedantnega knjigovodjo, ki pod črto lahko sešteje in odšteje vse našete elemente od veder izkopanega materiala, globine oziroma dolžine raziskanih (beri izkopanih) rovov, do zadnje piksne popitega piva. Žal pa iz poročila ni razvidna »amortizacija« sodelujočih Članov. V poročilu tega podatka ni!!! Zakaj ga ni? Najverjetneje zato, ker na to do dneva današnjega nismo, tudi od najbolj umnih glav starega in novega verajna (tudi sociologi in psihologi so bili vmes), dobili enoznač-

V zavetišču je lepo, 13. 3. 2019. Foto: Ičo Košir

Naša zastava v članski vasi, 10. 7. 2019. Foto: Metod Di Batista

nega odgovora. Vsak član in vsak jamar ima za ta ZAKAJ zelo osebni ZATO!

Kaj torej družijo in žene Člane Veterane? Poleg revmatizma, starostnih (da ne rečem starčevskih) tegob, zbledelega spomina, starih vicev in ne nazadnje tudi tistega: »A se spomniš kako smo se ga na ... ?« nas družijo še nekaj.

Če vam rečem, da nas družijo le staro prijateljstvo, je veliko premalo. Družijo nas veliko, veliko več kot samo to. Družijo nas več kot 50, 60 let stari skupni spo-

mini, pa čeprav je od nekaterih ostala le še sled. Družijo nas neke vrednote, ki so nam skupne in jih sami niti ne znamo dobro definirati. Vemo pa, da vse to pride na dan, ko smo skupaj, ko skupaj nekaj počnemo, ko skupaj kopljemo, se prepiramo o nadaljevanju jame ali pa pijemo in ko skupaj kaj »zaserjemo«. Takrat (ko kaj zaserjemo) pa rečemo, da je tako predvidel arhitekt!!!

Če bi nas kdo od zunaj opazoval na članskem vrhu, bi se zagotovo iz previdnosti umaknil daleč stran in poskušal pozabiti čudake, ki se tam nekaj grejo.

V najboljšem primeru bi nas okarakteriziral kot neke stare prdce, ki se trudimo drug drugemu dokazati, da še nismo za staro šaro (ali žaro) in da smo še popolnoma pri močeh. Pa čeprav po vsaki malo zahtevnejši sredini akciji nekaj dni ližemo svoje rane in se mažemo s konjsko mastjo za blaženje bolečin v sklepkih in mišicah.

Presenetljivo se nam občasno pridružijo tudi mladci. Res, da ne tako pogosto, kot bi si želeli, saj je vedro s kamenjem vsako sredo težje, pa vendarle. Ne vem sicer ali pridejo iz vljudnosti ali iz radovednosti, vendar sem prepričan, da smo vsi stari prdci ponosni na to, da nas pridejo pogledat. Nečesa se mogoče celo naučijo od nas. Če drugega ne pa mogoče strpnosti in tolerance do drugače mislečih. Strpnost in toleranca se med Veterani izražata zelo glasno!? Če dovolj glasno ne objavljaš svojih argumentov, jih nihče ne bo upošteval. Predvsem zato ne, ker jih ne bo slišal in ne zato, ker se ne bi strinjal z njimi.

Ja saj res, ZAKAJ hodimo na članski vrh???

ZATO, KER JE ARHITEKT TAKO PREDVIDEL!!!!

Člansko! |

France Šušteršič

ZAKAJ RADOŠČA

Ko beremo o monumentalnem številu ekskurzij in udarniškem kopanju v Radošci, se prej ali slej vprašamo: zakaj ravno ta neugledna luknja? Odgovor je preprost – ker bi dobitok lahko bil »Janezkov lonec« (jackpot).

Udornica, ki jo danes imenujemo Radošča, je tako neopazna, da nikoli ni imela izvirnega domačega imena. Ob iskanju Lipertove jame jo je še zgodaj leta 1963 našel Rado Radešček. V pogovorih smo jo imenovali kar Radotova. Ker o kilometrskih notranjih delih Najdene jame tedaj nismo niti slutili, smo nanjo hitro pozabili. Par let kasneje je bila slika že precej drugačna – udornica bi lahko prekinila severno nadaljevanje Šerkovega rova Najdene jame. Jama se je tedaj že skoraj povsod končevala. Predvsem ni bilo nobenega rova (vsaj

znanega še danes ni), ki bi vodil v pričakovano podzemlje v smeri sistema Jama na Meji, severno in severovzhodno od Najdene jame. Radotova udornica kar naenkrat ni bila več čisto od muh.

Kakega res privlačnega dihalnika okrog udornice nismo našli, a ga tudi nismo resno iskali. Sva pa z Matjažem Pucom ugotovila, da vrtača tik južno od udornice, torej v smeri proti Vajzovi poti, ne more biti »navadna«. Živoskalne oblike v dnu le preveč jasno kažejo, da gre za nekaj drugega; morda odprt kamin neznan jame, zasut z ilovico. A premaknilo se ni nič. Desetletja pozneje, šele po Radotovi smrti, sva z Matjažem sklenila, da udornici poiščeva ime. Ohranilo naj bi spomin na odkritelja, a ob enem šlo v uho tudi domačinom in se zato rajši prijelo. Hitro sva se zedinila, da bo

udornica kar Radošča.

To je že bil čas, ko je zanimanje za Najdeno in Lipertovo jamo pričelo spet naraščati. Več kot to, da se je Najdena jama na zahodni strani krepko podaljšala, Lipertove pa še vedno nismo našli, ne bom rekel. Začeli smo razmišljati, kako bi v Lipertovo jamo prišli kako drugače kot skozi Putikov vhod. Po nekaj neuspešnih poskusih drugod je uspel prodor iz Galacijevke v Najdeno jamo, a Lipertovi nismo prišli nič bliže. Medtem so člani našega in tudi drugih društev spet pomislili na Radoščo in ob njenem robu našli in odprli več dihalnikov. Prvi poskusi kopanja so hitro pokazali, da poceni ne bo šlo – treba je bilo začeti projektno. Kako je šlo dalje, ste prebrali v Metodovem prispevku. Jama je mimgrede privzela ime udornice in tako je